

Wolfgang Amadeus Mozart: Figaro házassága

1786. március 1-én Bécsben bemutatott négy felvonásos vígopera.

Mozart első közös munkája Lorenzo da Ponte szövegkönyvíróval a *Figaró házassága* volt. Az eredeti vígjátékot Pierre-Augustin Caron de Beaumarchais francia drámaíró írta. A maga korában nem örvendett nagy népszerűségnek, ugyanis egy eléggé kényes témát érint: az első éjszaka kegyúri jogát. E körül bontakozik ki a cselekmény.

Történik Andalúziában, Almaviva gróf kastélyában, a XVIII. század végén, Figaro esküvője napján.

I. felvonás

Figaro és Susanne az esküvőjükre készülődnek. A gróf már előtte lemondott az első éjszaka jogáról, de mivel tetszik neki a menyasszony, azt a szobát ajándékozta az ifjú párnak, amely az ő hálószobája mellett fekszik. Susanne hamar átlátja a helyzetet és feltárja azt párja előtt is. Figaro pedig nyomban hozzálát, hogy emlékeztesse a grófot ígéreterére. Ezután kiderül, hogy Marcellina korábban pénzt kölcsönzött Figarónak, azzal a feltétellel, hogy ha az nem tudja megadni tartozását, elveszi őt feleségül. Ezzel egy újabb akadály gördült a szerelmesek elé. Marcellina házassági tervét természetesen Bartolo is készségesen támogatja, bosszúból, amiért annak idején Figaro meghiúsította, hogy a doktor feleségül vegye nevelt lányát.

Ezután Cherubino adja elő bánatát Susanne-ának. A grófnő rajta kapta egy lánnyal, ezért most biztosan el fogja üzni a kastélyból. Ekkor váratlanul betoppan a gróf. Az apród egy szék háta mögé rejtőzik, Susanne pedig gyorsan egy takarót dob rá. Almaviva amint belép a szobába, hevesen udvarolni kezd a szobalánynak. Ekkor kívülről Basilio hangja hallatszik. A gróf ekkor gyorsan a szék mögé rejtőzik, ahol Cherubino lapul. Az énekmester szintén azért jött, hogy tegye a szépet a menyasszonynak. Félreérthetetlen célzásokkal adja Susanne tudtára, hogy gyengéd érzelmeket táplál iránta.

A gróf nem tudja tovább türtöztetni magát és előlép a szék mögül, de az énekmester nem esik zavarba. Rögtön elkezd feszegetni: vajon miért bujkál a méltóságos úr a szék mögött szép komornája szobájában? Ezt biztos senki sem tudja megmagyarázni. Hamarosan Cherubino is előkerül a szék mögül, majd Figaro jelenik meg egy csapat fiatalal, hogy megköszönje a gróf nagylelkűségét, aki lemondott a kedvéért az első éjszaka jogáról. Cherubino komolyabb büntetés nélkül ússza meg a dolgot, de azonnal el kell hagynia a kastélyt: ugyanis a gróf egyik ezredének tisztjévé nevezi ki.

II. felvonás

A grófnő emlékezik azokra az időkre, amik férje még minden kétséget kizáróan csak őt szerette. Minden reményét Figaróba és Susanne-ba veti: nekik talán sikerül ismét feléje fordítania férje szívét. Tervet eszel ki szolgálóival közösen a gróf megcsúfolására: Figaro levelet ír a grófnak, amiben arról értesíti, hogy felesége találkára készül ma este. Susanne a grófot hívja találkára, erre a női ruhába öltöztetett apródot kell elküldeni. Cherubino ugyanis

nem indult útnak: a grófnőék elrejtették a kastélyban. Most gyorsan hívatják, hogy próbálja fel a komorna ruháit. Már javában öltöztetik az apródot, amikor hirtelen a gróf kezd el kopogtatni a szoba ajtaján. Cherubin gyorsan a grófné szobájába rohan és magára zárja az ajtót.

Ezután a grófné ajtót nyit férjének, aki már tombol a dühtől. Féltekenységét és gyanúját csak tetézi, hogy Rosina nem akarja beengedni hálószobájába. A gróf eszeveszetten tombol, majd elhatározza, hogy szerszámokat hozat és feltörheti a szoba ajtajának zárját. A gróf távozik, Susanne pedig gyorsan beszalad a szobába, magára zárja az ajtót, az apród pedig az ablakon át menekül el. Közben a gróf visszatér, de már nincs szükség a zár feltörésére: a hálószoba ajtaja feltárul és Susanne lép ki rajta.

Csakhogy ekkor betoppan Antonio. A kertész látott valakit az ablakon kiugrani, aki letaposta a virágágyását. Figaro, hogy mentse a helyzetet, ezt gyorsan magára vállalja. Csakhogy a menekülő egy iratot is elejtett. Ha tényleg a komornyik volt az, akkor mondja meg, mi van abban az iratban? Figaro zavarba esik, de Susanne megmenti: a gróf háta mögé áll és elolvassa, mi van az iraton, ezután azt vőlegénye fülébe suttogja. Ekkor jelenik meg Bartolo és Marcellina, akik előadják fentebb már említett panaszukat.

III. felvonás

Susanne találkát ígér a grófnak estére, de arra a grófnő fog elmenni a komorna ruhájában. Közben lezajlik a bírósági tárgyalás, és kiderül: Figaro Bartolo és Marcellina régen elveszettnek hitt gyermeke. A házvezetőnő most már nem kéri vissza a kölcsönt, hanem hozományként felajánlja az ifjú párnak. Ettől kezdve már semmi sem akadályozhatja meg a tervezett esküvőt. A grófnő lediktálja a találkára hívó levelet Susanne-nak, majd bevonul a násznép. Almaviva nem tehet mást, felteszi a mennyasszony fejére a mirtusz koszorút. Susanne eközben a kezébe csúsztatja a levelet.

IV. felvonás

Barbarina a kertben keresi a Susanne levelét összefogó tűt, amelyet az, mint a beleegyezés jelét visszakért. Közben Figaro is tudomást szerzett a dolgról. Persze nem tudja, hogy a találkára nem a mennyasszonya, hanem a grófnő fog elmenni, ezért azt hiszi, hogy szerelme megcsalta őt. Megérkezik a gróf és elkezd hevesen ostromolni álruhába bújt feleségét. Figaro először színleg udvarol a grófné ruhájába bújt kedvesének, majd amikor felismeri Susanne hangját, egyre hevesebb lesz. Fiatal felesége ezért jól felpofozza. A gróf felfedezi őket, és azt hiszi, a komornyik a feleségének teszi a szépet. Kardot ránt és jó nagy lármát csinál. Az esküvőre meghívott vendégek felfigyelnek a zajra, és hamar körbe is veszik őket. Mindenki kíváncsian kérdezi: mi történt? Ekkor azonban megjelenik az igazi grófné és a megszegyenült gróf bűnbánóan esik előtte térdre. Figaro és Susanne is révbe érkeztek, boldogságuk elől elhárult a végső akadály is.

